

Кооптуу заттарды коопсуз башкаруу жөнүндө эрежелер [Жардыргыч заттар]

1 Жардыргыч заттардын аныктамасы жана мүнөздөмөлөрү

Жардыргыч зат

- Бул химиялык реакциялар аркылуу коңшу чөйрөгө зыян келтире ала турган температураны, басымды жана ылдамдыкты ташыган газды пайда кылуучу катуу же суюк заттарды билдирет жана химиялык өнүмдөр колдонгон заттар газды пайда кылбаса да, жардыргыч заттардын курамына кирет.
- Ичиндеги кычкылтектин айынан жардыргыч заттар ысытуу, сүрүлүү же соккуга кабылганда же тутануу булагына жакын болгондо, алар суюктуктан же газдан тез арада газ абалына эрип, жылуулукту пайда кылат, ал жүздөгөн же миңдегенге кеңейет.

2 Негизги жардыргыч заттардын тизмеси

Сериялык номери	КАС номери	Зат	Сериялык номери	КАС номери	Зат
1	9004-70-0	Нитроцеллюлоза	5	124-47-0	Уреа нитраты (нымдуу)
2	88-89-1	Пикрин кислотасы	6	55-63-0	Нитроглицерин
3	7790-98-9	Аммоний перхлораты	7	628-96-6	Этиленгликоль динитрат
4	121-82-4	Циклонит	-	-	-

※ Агенттиктин химиялык заттар боюнча маалыматында (msds.kosha.or.kr) CAS № менен Материалдык коопсуздук маалымат баракчаларын (MSDS) издесеңиз, заттар боюнча толук маалымат сунушталат.

3 Колдонуу учурунда коопсуз башкаруу жөнүндө эреже

Колдонууга байланыштуу көрсөтмө

- Тутандыруу булактарына (жалын, учкун) кирүүгө катуу тыюу салуу, ысытууга, сүрүлүүгө жана соккуларга тыюу салуу;
- Күчтүү кычкылдандыргыч, күчтүү кислоталар жана металл оксиди сыяктуу бөтөн заттарды аралаштырууга тыюу салуу;
- Статикалык электрдин жана чагылгандын жарылуусун алдын алуу, жарылуудан корголбогон электр машинасын/аппаратын колдонуу жана чагылгандан коргоочу түзүлүштү орнотуу үчүн жер;

Сактагыч боюнча көрсөтмө

- Коргоочу дубал орнотулушу керек жана заттарды кошуна объекттерден бөлөк кармоого, ошондой эле башка коркунучтуу заттар менен бирдей сактоочу жайларда сактоого тыюу салынат;
- Химиялык заттарды сактоочу жайларда сактоо көлөмүнө жараша сактоочу жайлардын сырткы дубалы менен коопсуздук имараттарынын ортосундагы коопсуз аралык сакталышы керек;
- Мүмкүнчүлүккө жараша заттар бөлүмдөр тарабынан сакталууга, ошондой эле контейнерлердин бузулушуна жана агып кетишине жол бербөө боюнча чараларды көрүүгө;
- Желдетүү жана кургак шарттарды сактоо жана күн нурунун түз тийбеши керек;
- Сактоочу жайларда кырсык болгон учурларда келтирилген зыянды азайтуу үчүн Коркунучтуу заттардын коопсуздугун башкаруу жөнүндө мыйзамда каралган бардык ченемдер сакталышы керек;

Өрт өчүрүү ыкмалары

- Жетиштүү коопсуздук аралыкты камсыз кылыңыз жана мүмкүн болсо, учкучсуз суу чачуучу түзмөктү колдонуңуз (болбосо, жаап-жашыруу чаралары колдонулат);
- Өрттү өрт өчүрүүчү гидрант, суу чачуу, көбүк менен кургатылган өрт өчүрүүчү порошок жана кум менен өчүрүүгө;
- Массалык көлөмдөгү сууну колдонуу жакшы, анткени муунтуу менен өчүрүү натыйжасыз;
- Кургак химиялык заттарды колдонууга, CO₂ жана галогенацияланган кошулма өчүрүү агенти (халон 1211,1301) тыюу салынат;

4

Кырыктын негизги учурлары

○ Кореядагы кырык учурлары

2007-жылдын 21-февралында Канвондо штатынын Таебек шаарында жайгашкан учкучсуз компанияда жарылуучу заттарды, анын ичинде химиялык ингредиенттерди жана жарым фабрикаттарды жана башка калдыктар менен аралашкан калдыктарды өрттөп жатканда жарылуу болуп, 2 адам каза болуп, 9 адам жарадар болгон.

Кырыктын себеби 🔔

- Жардыргыч заттарды өрттөгөндө жарылууга ыңгайлуу жардыргычтарды бөлүп алуу жана алып салуу керек; бирок, өрттөлүүчү калдыктарды сорттоо жана текшерүү талаптагыдай болбогондуктан, күйгүзүү детонатордун бузулушу менен аткарылган.

Кырыктарды алдын алуу чаралары +

- Жардыргыч заттарды күйгүзүү учурунда жардырууну пайда кылган заттардын күйгүзүлгөнгө чейин камтылгандыгын аныктоо үчүн жетиштүү экспертиза жана бөлүү жүргүзүлүшү керек, ал эми бөлүү кыйын болгон учурда утилдештирүүнүн башка ыкмалары колдонулушу керек.

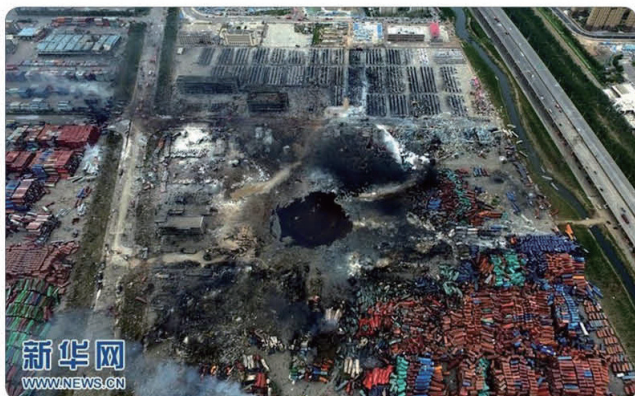
Жардыруу болгон жер

○ Чет өлкөлөрдөгү кырыктар

2015-жылдын 12-августунда Кытайдын Тяньцзинь шаарындагы логистикалык компаниянын кооптуу материалдарды жүктөөчү жайда топтолгон контейнерлерден алгачкы жарылуу болгон соң, жарылуу 30 секунддан кийин экинчи жарылууларды пайда кылуу үчүн башка кампаларга жайылып, чоң зыянга учураган.

Зыяндуу жагдай : 139 киши каза болгон, анын ичинде өрт өчүрүүчүлөр, 34 киши дайынсыз жоголгон, 527 киши жарадар болгон жана 17 миңден ашуун адам эвакуацияланган (августтун акырына карата).

Кырыкка алып келген материалдар (болжолдуу) : Нитрат аммоний (800 тонна), калий нитраты (500 тонна), натрий цианид (700 тонна), ж.б.

Кырык болгон жер(1)

Кырык болгон жер(2)